

**Никорич Тетяна Юріївна,
Колесник Наталія Євгенівна**
(Житомирський державний університет імені Івана Франка)

**УКРАЇНСЬКА НАРОДНА ВИШИВКА:
ІСТОРІЯ, ТЕХНІКА ТА МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ**

Вишивка в Україні – світ краси й фантазії, поетичного осмислення навколишньої природи, схвильована розповідь про думки й почуття

людини, світ натхнень образів, що сягають давньої міфології, звичаїв і уявлень наших предків.

Сучасний стан нашого суспільства характеризується зростанням етнічної свідомості народу, посиленням його інтересу до вітчизняної історії та культури, до усвідомлення необхідності збереження традиційного народного мистецтва як генофонду його духовності. Втрата якого загрожує існуванню самого народу.

Метою цієї статті є розглянути історико-теоретичні аспекти проблеми української народної вишивки; змістову характеристику техніки та методики виконання вишитих виробів; розкрити сутність поняття «традиційна вишивка», що займає одне з найважливіших місць у збереженні та трансмісії етнокультурної спадщини української нації; здобути багаті знання з матеріально-духовної культури рідного народу; збагнути споконвічну мудрість і доцільність народних традицій і звичаїв; осмислити глибоку символіку культури місцевого етносу.

Ознайомити учнів з вишитими речами, з окремими техніками вишивання, з історією вишивки, з кольоровою гамою і її значенням, окремими символами.

Вишивці приділяли увагу А. Прусевич, А. Зарембський, В. Гагенмейстер. Також глибоко і проникливо відчуває вишивку українська поетеса Ірина Сенік – мучениця за правду та ідею незалежності України. Ця мужня жінка, що провела в засланні близько 32 років, весь час вишивала – адже вишивання було її потребою, її життям, її зв'язком з рідним краєм.

Звернення до життєдайних джерел народного мистецтва, до збереження та оновлення всіх його видів – це усвідомлення свого родоводу, духовних традицій, відродження культури українського народу. Витоки народного мистецтва сягають сивої давнини. Зберігаючи тісний зв'язок з традиціями народної творчості минулого, народне мистецтво набуває нового змісту, нових якостей і рис сьогодення. Вічнозелене дерево народної творчості збагачується новими паростками в наш час (4, с. 28).

У розмаїтті українського декоративного мистецтва вишивання посідає одне з провідних місць. Це улюблений і здавна поширений різновид народної творчості. Адже для вишивання не потрібно складних пристосувань (4, с. 12).

Вишивка - класичний вид українського народного мистецтва, що розкриває невичерпне багатство творчих сил народу, вершини його мистецького хисту.

Українська вишивка, рушники на перший погляд не мають ніякого значення в житті сучасної людини, але вони віють на серце кожного з нас чаром рідної стихії і є живущим бальзамом, який сповнює нас споконвічною могутньою силою українського народу (2, с. 31).

Уважно придивившись до узорів вишивки ми побачимо, що це мистецтво високої естетичної наснаги, мистецтво простого й разом із тим мудрого декоративного мислення (3, с. 7).

Робота з вишивання не лише цікава, а й корисна вона має загальноосвітнє й виховне значення. У процесі занять із вишивки вихованці набувають певних трудових умінь, оволодівають доступними для них прийомами ручного шиття, навчаються практично осмислювати свою роботу, працювати індивідуально. Все це пробуджує любов до рідного народу, сприяє розвитку художнього смаку, навчає оцінювати художні якості речей. Крім того, заняття з вишивки сприяють розвитку тонких і точних рухів рук і пальців.

Для досягнення поставленої мети мають бути досягнуті такі завдання, як:

з'ясувати художньо-естетичну природу української вишивки; ознайомитись з технікою вишивання яка поширена в даній місцевості; прививати любов до вишивання, любов до прекрасного, вчити шанувати чужу працю, знати історію своєї Батьківщини, кращих людей своєї місцевості.

Сучасна вишивка, наслідуючи традиції народної, зберігає свій дивосвіт. Пізнаючи її секрети, вихованці позашкільних навчальних закладів не лише ознайомлюються з надбаннями культури рідного краю, а й вчаться виражати любов до рідної землі мистецькими засобами, розкривати в цікавій та емоційно насиченій позашкільній діяльності свої творчі можливості, набувати високого рівня майстерності. Усе означене є важливими елементами національно-патріотичного виховання. Недарма ж кажуть, що рідне слово, українська пісня і вишивання – це ті терени, що формують юні душі, закладають основи їх світогляду, вірності власному народові, любові до Батьківщини.

У вишивці яскраво й повно розкрилася душа народу, споконвічне прагнення до прекрасного, високорозвинене почуття ритму. Композиційної міри в побудові орнаменту, гармонії кольорових поєднань.

На нашу думку вишивка сьогодні живе повнокровним життям, прикрашає сучасний інтер'єр, одяг, надаючи йому своєрідності й неповторності. До невичерпних джерел народного вбрання постійно звертаються й черпають у ньому наснагу модельєри, конструктори, художники.

Список використаної літератури

1. Бойко А.М., Титаренко В.П. Український рушник: Навч.-метод. посібник. – Полтава: Верстка, 1998.
2. Гасюк Є.О., Степан М.Г. Художнє вишивання. – К.: Вища школа, 1987.
3. Еременко Т.И. Альбом узорів. – М.: Олма-пресс, 2002.

4. Кара-Васильєва Т. Український рушник: Наук.-метод. посібник. – К., 1997.
5. Титаренко В. Полтавська традиційна вишивка: минуле й сучасне: Навч.-метод. посібник. – Полтава: Верстка, 2000.
6. Мельничук Ю. Вишивка: історія та досвід // Журнал "Народне мистецтво". – К.: Національна спілка майстрів народного мистецтва України. – 2001.
7. Радкевич В.О., Пащенко Г.М. Технологія вишивки. – К.: Вища школа, 1997.
8. Шевченко Є. Українська народна вишивка. – К.: Артанія, 1999.